

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is ƒ 3,00; voor de Buitenposten ƒ 3,50; franco door het geheele Rijk. Adressen, Gelde, enz. FRANKO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

VRIJDAG. 29 OKTOBER.

Advertentien van Zes regels en daar beneden worden tegen ƒ 1,00 geplaatst; meer dan Zes regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 85 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 28 Oktober.

Aan de heeren rapporteurs Dehena, van Goltstein, van Hall, ten Cate en Heemskerk, belast met verslag over hoofdstuk I en II der begrooting van uitgaven, is tevens de taak opgedragen, ook van de algemeene beschouwingen, waartoe de begrooting in de afdeelingen aanleiding heeft gegeven, verslag te doen.

Daaruit blijkt ons 1° dat de staat der finantien, in vergelijking met hetgeen die vroeger geweest zijn, gunstig is te noemen.

2° Dat hij desniettemin met er daad nog bedenkelijk is.

Wij hebben slechts weinige punten uit het verslag aan te stippen en daarbij eene en andere aanmerking te voegen, om de waarheid van deze twee stellingen in het oog te doen springen.

Wat het eerste punt aangaat, wie onzer herinnert zich niet hoe lange jaren achtereen elk slot van rekening eindigde met een tekort? De tekorten op de begrooting waren zoo normaal geworden, als maakten zij een noodzakelijk en onmisbaar bestanddeel van elke begrooting uit. Onder zulk een toestand was het moeilijk de hand te slaan aan de begrooting der middelen om ze te verbeteren; en men had geen middel om uitgaven en inkomsten tegen elkander te doen opwegen, buiten leening, of opdrijving der bestaande, of invoering van nieuwe belastingen. Thans is dat niet weinig omgekeerd; de tekorten hebben plaats gemaakt voor het batig slot, dat in de laatste jaren bij elke afrekening vrij aanzienlijk is.

Maar er is nog een ander verschijnsel, dat den verbeterden toestand onzer finantien kenmerkt, namelijk, dat de opbrengst der gewone middelen over t geheel steeds toeneemt. Vroeger was de opbrengst der verschillende middelen der begrooting eenigermate dalende, gelijk hij nu eenigermate klimmende geworden is. Evenwel wordt in het rapport opgemerkt dat die toename der inkomsten niet in een zeer sterke mate plaats vindt, en wellicht te naauwernood gelijken tred houdt met den aanwas der bevolking en de onmiskenbare verbetering der algemeene welvaart. Het is desniettemin van belang, dat de inkomsten, wat zij vroeger niet deden, thans gelijken, tred beginnen te houden met den aanwas der bevolking en de vermeerdering der welvaart.

De minister van Finantien aanmoedigt ons op den ingeslagen weg voort te gaan, dewijl de onderwijzing bewijst dat hij op den goeden weg is. Het aangevoerd zij voldoende om te doen zien, dat de toestand der finantien is verbeterd. In de sektien hebben sommigen die verbetering vooral toegeschreven aan de nieuwe orde van zaken sinds het jaar 1848. Zij heeft er toe bijgebragt. Maar dewijl de meeste voorbeelden van onze begrooting zijn voortgekomen uit de Oost-Indische baten, Leden, Oost-Indische baten gedurende drie jaren verscheidene miljoenen het beoogde bedrag hebben overtroffen, omdat de oogsten gunstig en de prijzen goed waren; zoo meenen wij dat daaromtrent meer dankbaarheid is verschuldigd aan den zegen der Voorzienigheid, dan aan onze instellingen, die geen invloed hebben gehad op de kultuur en den prijs onzer koloniale produkten.

Het betoog van het tweede punt, dat onze finantien nog steeds bedenkelijk blijven, kan korter zijn. Wij hebben slechts op te merken, dat ons klein land eene begrooting van uitgaven heeft van 70 miljoen of daaromtrent; dat van de 70 miljoen ruim de helft, dat is 36 miljoen, vast staan als renten van onze staatsschuld; en dat om die uitgaven van 70 miljoen te dekken, de inkomsten van ons land jaarlijks minstens 13 miljoen te kort schieten. Onze begrooting van inkomsten heeft alzoo jaarlijks een deficit van ruim 13 miljoen, dat moet worden aangevuld door Oost-Indische baten. En zoo is dan ook de begrooting van middelen voor het jaar 1853 gerekend op 14½ miljoen, die ons de Oost moet toewerpen.

Zulk een toestand is op den duur onhoudbaar; hij zal vroeg of laat leiden tot misrekening en teleurstelling,

en zoo de goede God het niet verhoedt, kan hij voeren tot Nederlands ondergang. Een kwade oogst of ééne daling der prijzen zijn voldoende om misrekening en teleurstelling aan te brengen. En zoo het in Europa tot een oorlog komen moet, waarin wij niet neutraal kunnen of willen blijven, dan loopen wij gevaar, dat b. v. Engeland onze koloniën in bezit neemt, hetzij als een waarborg tot vergoeding der onkosten, voor den steun, dien het ons leent; hetzij als voorwendsel om onze koloniën voor den aanval van andere Mogendheden te behoeden en die voor ons te bewaren. Maar ook dat uiterste daar gelaten; in den onzekeren toestand, waarin Europa verkeert, is het mogelijk, dat binnen bevreemd korten tijd de noodzakelijkheid ontstaan kan om ons leger op den voet van oorlog te brengen, dat is, onze begrooting van uitgaven met eenige miljoenen te vermeerderen. Wij vervallen dan al aanstonds in de tekorten, die wij nog maar onlangs hebben weten te boven te komen, en in de moeilijkheden, waartegen wij jaren lang en met groote opofferingen hebben te kampen gehad.

Met regt moeten alzoo onze finantien worden beschouwd als niet verzekerd; en niet zonder reden werd in de sektien aangedrongen op schulddeeling en konversie der renten. Deze twee middelen alleen beloven eene duurzame bezuiniging op verplichte, maar desniettemin improductieve uitgaven.

De Kamer wees er verder op, dat de staatspenningen, om den verbeterden toestand der schatkist, met geen ruimer hand mogten worden besteed. Men meende die ruimer hand te hebben bespeurd in de twee laatste voorgedragen begrootingen, welker eindcijfer stijgende is. Maar het evenwel, dat de verhooging voor 1853 voorgedragen is, te wijten aan oorzaken van tijdelijken en produktieven aard, als daar zijn het oprigten van telegrafien en spoorwegen. Maar zal niet elk jaar aldus zijne tijdelijke en produktieve uitgaven vorderen? Zoo dit jaar behoefte heeft aan telegrafien en spoorlijnen, een ander jaar brengt andere behoeften aan, die even gebiedend gevorderd worden. Zoo dat de tijdelijke uitgafa met er daad bestendig wordt; nu om deze dan om gene onmisbare aangelegenheid.

Willen wij dan de tijdelijke en produktieve uitgaven hebben uitgeschrapt van de begrooting? Niets minder; want dat zou leiden tot stuiting der algemeene welvaart en achteruitgang voorbereiden. Wij willen slechts dat men zich niet bedriege, en dat men de jaarlijkse behoefte van onze begrooting niet verkleine. Zoo er bezuinigd moet worden; men zoek die behalve in schulddeeling en konversie, zoo het mogelijk ware, een liberaal gouvernement daartoe te brengen, in het merkbaar verminderen der centralisatie. Op de bezoldiging der beamten valt weinig te sparen; de meesten worden karig betaald. Maar men zou het getal der beamten merklijk kunnen verminderen, als men meer overliet aan de plaatselijke en provinciale autoriteiten, en de regering te 's Hage niet alle mogelijke draden van bestuur in alle vakken van de menschelijke werking in handen wilde houden. Het is niet te verwachten, dat men die zal loslaten; en het blijft alzoo eene treurige waarheid, dat ten spijt van den verbeterden toestand onzer finantien, derzelver toekomst vrij duister is en blijft.

Men leest in het Luxemburger Wort:

«Het is voorzeker zeer betreurenswaardig, ieder jaar onze geestelijke aangelegenheden voor het forum der Kamer te zien brengen. Daar toch behooren zij niet, en vinden zij geen bevoegden regter. Van daar komt het dat er over dezelve met drift en woede gesproken wordt door mannen, die met niets ter wereld minder bekend zijn, en die zich anders met niets minder bezig houden, en waarvan men dus met zeer veel waarheid mag zeggen: Schoenmaker blijf bij uwe leest. En zoo wordt voor het land jaarlijks een schandaal opgevoerd, dat zeker op de gansche wereld zijns gelijken niet vindt, tenzij misschien in die landen, die zoo menig lotgeval met ons deelen moeten, zoo als Zwitserland en Sardinië. Doch zulke debatten hebben evenwel ook hare voordeelige zijde. Zij brengen de gedachten en wenschen van menigeen aan den dag. Het is goed dat men zijn volkje geheel tot op den grond leert kennen.

«Slechts al te lang heeft menigeen den huichelaar gespeeld, en hebben goetdhartige Katholijken voor oprechtheid gehouden, wat slechts huichelarij was. Dit nu heeft misschien de regeling onzer kerkelijke aangelegenheden zoo lang verschoven. Trouwens niet lieden te transigeren, die zulke booze wenschen heimelijk in hunnen boezem koesteren, gelijk die thans openlijk aan den dag komen, waartoe zou dat geleid hebben? Zou dat niet zijn het gruwelijkt verraad plegen aan zijne eigene en aan 's lands heiligste belangen? Wat sedert ettelijke maanden steeds meer en meer door eenige organen der pers werd openbaar gemaakt, dat kwam nu bij deze debatten onbewimpeld aan den dag. — Nu, 't is wel, zoo zal dan ook geen Katholijk zich langer laten misleiden.

Eene Protestantische stem (in de *Pfalz-Zeit.*) zegt met regt ten aanzien der verhandelingen van den *Evangelische Kerkdag* te Bremen:

«Alhoewel in het gezegde van den onden filosoof Heraklitos, «de strijd is de vader des levens,» eene diepe waarheid ligt opgesloten en de mensch tot strijden geboren is, even als de vogel om te vliegen; en daarom een trage vrede, die zich in de zoete gewoonte van het bestaan, met het aanwezige vergenoegt, niet tot de wenschenswaardige zaken behoort; hoewel er alzoo strijd moet zijn en zijn zal tusschen de Katholijke en protestantische Kerken, zoolang beide, in weerwil van al het gewichtige dat zij gemeenschappelijk hebben, nog in zoo vele tegenstellingen over elkander staan; zoo moet toch die strijd evenmin op fanatieke wijze onder het volk aangehit, als met fanatieke wapenen gestreden worden. Het gebied der wetenschap alleen is het regte strijperk voor dien strijd, en alleen de wapenen des geestes zijn daarbij te billijken; op dat gebied mogen de geesten op elkaar aanvallen, en met deze wapenen de koryfeën van beide zijden handgemeen worden om elkaar den kamprij te ontwingen, nimmer vergetende dat het christelijke mannen betaamt, naar waarheid te trachten in de liefde.»

«Willen beide kerken in het midden des volksleuens met elkander strijden, laten zij dan beproeven welke van beide met hare krachten en middelen het volk in zijne godsdienstig-zedelijke levensbetrekkingen het meest weet te verheffen en te veradelen, en aan welken boom de edelste vruchten rijpen; want hier geldt het woord des Heeren. «Aan hunne vruchten zult gij ze kennen.»

«Doch nu in plaats daarvan, met fanatieke verdoemende woorden het wilde verteerende vuur van het fanatisme onder het volk op te wekken, de massa's te verbitteren en ten strijde aan te drijven, dat is, waar zulks ook moge plaats grijpen, antichristelijk, verderfelijk en verwerpelijk. Om het ongeluk van Duitschland te voltoojen, zouden wij juist zulke beginselen noodig hebben. Of heeft ons dierbaar vaderland niet genoeg gehad aan dien 30 jarigen oorlog, die 30,000 dorpen verwoestte, met het bloed van 300,000 menschen den Duitschen bodem gewerwd en het land tot zulk eene magteloosheid heeft gebragt, dat de latere vernielingstogten van den vreemde, noch afgeweerd, noch gestraft konden worden?»

«Het schijnt dat de Sardijnische regering haar voornemen opgegeven heeft om de geestelijke goederen in Sardinië en Piemont zich toe te eigenen en daarentegen de Sardijnische geestelijkheid op een jaargeld te stellen. Terwijl echter dit onderwerp thans weer ernstig ter sprake is moeten gebragt worden, zijn de volgende beschouwingen niet onbelangrijk van den heer de Carné, openbaar gemaakt in de laatste aflevering van de *Revue des Deux Mondes*, in een artikel getiteld: *Du problème de 1789*. Wij plaatsen die beschouwingen evenwel zonder daarom al de stellingen goed te keuren, die de Schrijver daarin ontontwikkelt; integendeel, tegen sommige daarvan zouden wij moeten protesteeren.

«Dat de natie het regt hadde, bij de verandering harer eigen konstitutie, de geestelijkheid te berooven van hare staatkundige attributien, en haar niet langer als eene orde te beschouwen, dit geef ik toe; dat zij zelfs de bevoegdheid hadde om haar voor het vervolg de eigenschap van zedelijk ligchaam te ontzeggen, en het regt aan elk zedelijk persoon toegekend om te ont-

...en te bezitten; ook dit kan men toegeven; maar de vraag aan den geleerden professor, hoe eene verandering van toestand, die alleen de toekomst raakt, zonder eene monsterrichtige rugwerking, een inbreuk zou kunnen maken op de regten, die vroeger gegrondest zijn; hoe zij eigendommen zou kunnen aanranden, die eeuwen lang in ongestoord bezit geweest zijn, onder de waarborging van twintig achtereenvolgende geslachten?

De wet vermag aan kollektieve belangen het regt weigeren zich als een zedelijk of maatschappelijk ligchaam te vestigen. Zij kan zelfs, in het belang van het algemeen, na het verstrijken van den tijd voor het bestaan eener geautoriseerde maatschappij bepaald, haar bestaan voor het vervolg ontzeggen; maar zou die weigering aan den Staat het regt geven om bij wijze van erfregt over onbeheerd goed zich de eigendommen toe te kenne, die kollektief verworven zijn onder zijne bescherming, en zou het hem bij geval genoeg zijn, de industriële vennootschappen te ontbinden om zete beerven?

De geestelijke goederen hadden trouwens geen kollektief karakter; al die goederen hadden, op het oogmerk zelf dat hunne oorspronkelijke eigenaars er zich uit eigen beweging van onttrokken, eene speciale en bepaalde bestemming, geheel onafhankelijk van den toestand der geestelijkheid in de konstitutie van den Staat. De donateurs hadden geenszins gegeven aan de Katholieke Kerk in het algemeen, maar aan zoodanige kerk, aan zoodanig kapittel, aan zoodanig klooster, als uitdrukkelijk bepaald werd en altijd met het dubbel inzicht, hetzij uit gedrukt of daaronder verstaan, dat het gevegene mogt strekken tot uitoefening der godsdienst, en om van het overblijvende de armen te ondersteunen.

Men heeft ons onze goederen gegeven, zeide de Eerw. Manry bij de groote discussie van Dec. 1789; de akten van schenking bestaan; die giften zijn niet gedaan aan de natie, welke slechts een zedelijk ligchaam is, even zoo goed als de geestelijkheid zelve; als de gasthuizen, en als de gemeenten; zij zijn zelfs niet aan de openbare eerdienst geschonken; alles is individueel geweest tusschen den donateur, die gelegateerd heeft, en de plaatselijke kerk, die ontvangen heeft; men kent geen generieke gift, die men aan de Kerk doet.

De Fransche geestelijkheid was dus in liet vol bezit van eigendom, krachtens alle vereischten, die eene bezitting onbetwistbaar en heilig maken. Op dit terrein is de heer Du Boys onoverwinnbaar, en de heer Laferrrière geeft daarentegen grond tot aanvallen, waaraan hij blijkbaar niet wil toegeven. Hij beweert, dat de Kerk op haar zelve beschouwd te verdedigen, dan om de vergadering, waarvan zij zijn uitgegaan, tegen de al te billijke verwijten der nakomelingschap te beschermen. Nemen, het revolutionnaire tijdperk van 1789 tot 1794 werd niet overheerscht door eene godsdienstige ingewijding, alsof de oorspronkelijke betekenis dier groote beweging tot vrij- en gelijkmaking uit haren aard christelijk en godsdienstig geweest zij; maar een werk, christelijk op zich zelf, is volbragt door menschen zonder godsdienst; en deze groote tegenstrijdigheid, die het strijdblok geweest is voor het verledene, blijft dit ook voortdurend voor de toekomst.

In eenen brief van een der missionarissen in Tongking leest men:

Wat mij betreft, ik leef van den eenen dag op den anderen onder de hoede der Voorzienigheid. Kortaf gezegd bezit ik niets, en mijn hoofd beweegt zich onder het zwaard, waardoor het ieder oogenblik kan getroffen worden. Den 1 Mei van het voorleden jaar werd de eerv. Schoeller onthoofd. Den 1 Mei van dit jaar trof pater Bonnard hetzelfde lot. Beiden zijn mijne ambtgenooten. Wij zwerven hier nog met ons achten rond in verwachting dat ons uur zal slaan. 't Is overigens schoon dat uur der martelaars. Het is schoon om den naam van Jezus voor zijne heelen neder te knielen en hun te vergeven! Het is schoon te sterven voor het Evangelie en het met zijn bloed te bezegelen! Het is schoon die heilige apostelen en martelaars na te volgen, die alles gedaan hebben voor God en voor de wereld; die in hun martelersdood de stukken der afgodsbeelden hebben megevoerd, en die vlekken van zoo vele verfoetelijke onreinheden hebben afgewassen in hun bloed! Met een woord, het is schoon ten hemel te varen en daar de eeuwige heerlijkheid te vinden. Wanneer ik dan ook alzo, hoezeer ik die groote genade onwaardig ben, in dat strijdperk mogt geraken, dat jaarlijks met ons fransch apostelbloed bedekt wordt, dan moet gij niet weenen, maar gij moet er u over verheugen.

T. M. LE GRAND.

In de gisteren avond gehouden zitting van den gemeenteraad dezer hoofdstad is de beraadslaging over den staat van begrooting over 1853 ten einde gebragt, en de begrooting met 30 tegen 2 stemmen aangenomen.

Een voorstel der commissie van finantien, strekkende, dat burgemeester en wethouders zullen worden uitgenoodigd, de noodige stappen te doen bij de Hooge Regering, ten einde te verkrijgen eene speciale wet, ter wijziging van de tabel, bedoeld bij art. 242 der gemeentewet

(tot regeling der huurwaarde), overeenkomstig de behoeften dezer stad, is aangenomen met 29 tegen 10 stemmen.

Tot leden der commissie tot onderzoek naar eene betere wijze van armverzorging hier ter stede, zijn benoemd de heeren Cool, Backer, Broins, van Romunde en Asser. (A. C.)

Dezer dagen werd in de vergadering van den gemeenteraad van Gouda onder anderen besloten, de toekenning eener toelage van f 5000 uit de gemeentekas, ten behoeve van den herbouw en de verfraaiing van de R. C. Kerk van de orde der Minderbroeders op de Gouwe aldaar uit te keeren, waarmede van het volbrengen dier verbeteringen aan dat gebouw, de bewijzen worden overgelegd.

Te 's Hertogenbosch is de heer G. A. H. Dekkers, bij herstemming, tot lid van den gemeenteraad verkozen.

De Eerste Kamer zal morgen, Vrijdag, des middags ten 14 ure hare werkzaamheden hervatten. De volgende ontwerpen van wet zullen aan hare overwegingen worden onderworpen, als: 1° tot wijziging der wetten tot regeling der uitgaven uit het domeinfonds en tot amortisatie van schuld over 1851; 2° tot regeling van de verdeling der provincien in kiesdistrikten ter benoeming der leden van de Provinciale Staten, enz.; 3° tot vaststelling van de begrooting der uitgaven voor de landsdrukkerij over 1853; 4° tot onteigening van perceelen voor de verlenging van den spoorweg van Arnhem tot de Pruisische grenzen; 5° tot verhooging van hoofdstuk V der staatsbegrooting voor 1852 (bijdrage aan de Nederlandsche Rijnspoorweg-Maatschappij); en 6° tot toestemming van de huwelijksverbintenis van Z. K. H. Prins Willem Frederik Hendrik der Nederlanden.

Ingevolge de wet van den 28sten April 1852, is met den 1sten November aanstaande afgeschaft de accijns op de schapen, lammeren, varkens en speenvarkens, — tevens is daarbij ook ingetrokken de bepaling van het schatten van het slagvee door 's Rijks veeschatters. Art. 3 van die wet bepaalt, dat de schatting der waarde van het aan accijns onderworpen vee door den accijnspligtige zelf zal worden verrigt, en de waarde dienovereenkomstig worden aangegeven, behoudens het regt van benadering door de beambten, doch met eene vermindering in dat geval zal men het vee aan het postkantoor van den rijksontvanger moeten bezorgen, alwaar men alsdan de betaling kan vragen. Evenwel blijft de bepaling van de wet van 1822 van kracht, dat het aanvangen der slagting of het slagen van eenig aan den accijns onderworpen vee, zonder voorafgaande betaling van den accijns, het geval van nood, veroorzaakt door ongemak of ongeluk, uitgezonderd, gestraft zal worden met eene boete van 10 tot 150 gulden en verbeurdverklaring van het geslagte.

Z. M. heeft benoemd: 1e. tot ontvangers der registratie en domeinen: te Groenlo, B. Carbasius, te Texel, G. E. Termat, te Gooit, B. A. Poulie, en tot surrnumeraire der registratie en domeinen, de heeren: Mr. B. Upmeyer, A. E. Stheeman, W. C. de Man en C. D. H. de Raadt.

2e. de benoeming van M. J. Sistermans tot ontv. der dir. bel. in- en uitgaande regten en accijnsen te Vlissingen, ingetrokken, met bevestiging van dezelve in zijne tegenwoordige betrekking van ontv. der dir. bel. en acc. te Moutonisse en te Grauw, terwijl in zijne plaats tot ontv. der dir. bel. in- en uitg. regten en acc. te Vlissingen is benoemd A. Voerman.

Het Staatsblad N°. 184, behelst het besluit van den 17den Oktober 1852, houdende intrekking der bepalingen, voorkomende onder litt. c. en d. van dat van 2 Januarij 1841 (Stbl. N°. 2). Dit besluit behelst de volgende overweging:

„Overwegende, dat de voorwaarden onder litt. c. en d. van het Kon. besluit van 8 Januarij 1841 (Stbl. N°. 2) opgelegd aan de afgescheidenen van het Hervormd Kerkgenootschap, welke zich als eene Christelijke afgescheidene gemeente zouden verlangen te vestigen, geheel overbodig zijn te achten, naardien met oijzigt tot laatstebedoelde bepaling in het bijzonder het niet afleggen van zoodanige verklaring geene inbreuk kan maken op de regten welke het Hervormd of eening onder Kerkgenootschap, krachtens welken titel ook, bezit.”

De bij dit besluit ingetrokken bepalingen luiden aldus:

„c. Eene verklaring, dat zij in de Kerken van hunne eerdienst, mitsgaders in de verzorging van hunne behoeften buiten bezwaar van het Rijk zullen voorzien, zullende echter deswege geene andere waarborg worden gevorderd.”

d. Gelijke verklaring, dat zij nimmer eenige aanspraak zullen maken op de bezittingen, inkomsten en regten van het Hervormd Kerkgenootschap of van eenige andere Godsdienstige gezindheid, en aan de wetten van den Staat zullen gehoorzamen.”

Beide kon. besluiten zijn heden, 27 Okt. uitgegeven.

Van Regeringswege is ten behoeve der Kamers van koophandel en fabrieken te Amsterdam, Rotterdam en Dordrecht verzonden: uittreksel uit een verslag van den luitenant ter zee 2 klasse Jhr. A. Klerck, kommandant van Zijner Majesteits schoener *Alalante*, waarbij de aandacht wordt gevestigd op den handel in Aberdeensche graniet, en opgaven wegens de prijzen van dien bouwsteen worden medegedeeld.

Als eene merkwaardigheid meldt de *Drentsche Courant*, dat de jager R. Ensing van Peize in den loop der vorige week in het jagtveld te Borger 32 hazen en 8 patrijzen heeft geschoten.

Te Groningen had Vrijdag 11. de volgende curieuse weddenschap plaats: Een ingezeten eene koe ter slagting willende brengen, hadden eenige buren met hem een gesprek over deze koe. De eigenaar wedde, dat zij schoon aan de haak meer dan 300 halve Ned. ponden zou wegen. Een ander wedde het tegendeel, en de volgende verbintenis werd aangelegd. De eigenaar van de koe zou drie honderd halve Ned. ponden zwaar betaling geven, doch bij hooger gewigt zou hij voor ieder 5 oncen één gulden ontvangen. Maandag morgen werd de koe afgeslagen, en woog 333 halve Ned. ponden, zoodat de koe werd overgenomen voor de som van f 33, welke reeds is voldaan. — Als bijzonderheid moet hier vermeld worden, dat de koe 54½ halve Ned. p. vet bezat, en 278½ halve Ned. p. vleesch.

's GRAVENHAGE, 27 Oktober. De Tweede Kamer der Staten-Generaal zal morgen, Donderdag, middag ten drie ure eene zitting houden.

— In de residentie is aangekomen en aan het Hotel de l'Europe afgestapt de baron Bentinck, gevolmachtigd gezant van Z. M. den Koning der Nederlanden bij het hof van Groot-Britannië, en de heer J. Tissot, met familie, komende van Java.

— Gisteren is een groot diner gehouden bij 27. Eerden baron Doblhoff, Oostenrijsch gezant bij het Nederl. hof, welk diner door de leden van het korps-diplomatiek en onderscheidene onzer ministers werd bijgewoond.

LEYDEN, 26 Okt. Reeds lang bestond vermoeden tegen den Posthode van Noordwijk op de Pietgijzenbrug, welke eindelijk zoo dringend werden, dat men tot eene huiszoeking meende te kunnen overgaan, bij welke gelegenheid een vrij groote som aan bank- en munthillet-ten tegenstrijdige en hoogst onaanneemelijke bewijzen van herkomst werden opgegeven. Daaronder bevond zich een bankbillet groot f 200, waarvan vroeger met opgave van dagteekening en nummer de vermissing was aangegeven te gelijk met een munthillet groot f 100, hetwelk de bode erkende in zijn bezit te hebben gehad, doch beweerde gewisseld te hebben. Ten gevolge dier ontdekkingen is vermeldde bode in hechtenis genomen. (L. G.)

BUITENLANDSCHE BERICHTEN

FRANKRIJK.

PARIS, 26 Oktober. Er is geen ander staatkundig nieuws, dan dat er voortdurend adressen uit de departementen komen, waarin op het herstel des Keizerrijks wordt aangedrongen.

De Senaat zal, zoo als bekend is, op 4 November eerst eene zitting houden; de wetgevende magt zal wellicht op 25 of 26 November bijeenkomen. Voor die onderscheidene datums is er op geen belangrijk nieuws te rekenen.

— Men zegt, dat de President niet naar Fontainebleau zal vertrekken om te jagen, maar zal bij Compiègne blijven. Hij zal zich slechts naar Compiègne begeven.

— De *Moniteur* bevat eene lijst van promoties bij de armee en benoemingen tot ridder der orde van het legioen van Eer.

— De Portugesche gezant heeft zijn afscheid genomen van den President overhandig.

— De Prins-President heeft den dichter Heggsaye, met eene tabakspijp, omringd van diamanten, verzorgd, voor zijn dichtstuk: „Het Keizerrijk, dat in de vrede!” en Rachel met een armband van groote waarde. De tooneelspeelster ontving daarbij een eigenaardigen brief van haren hoogen begunstiger.

— In eenige prentewiavels te Parijs heeft men, klaarblijkelijk met het doel, om tevens aangehaans aan het bewind te doen, twee portretten van Lodewijk Napoleon ten toon gesteld; het een stelt hem te paard voor met het opschrift van *Keizerlijke Hoofheid*, het andere stelt hem voor als President der Republiek, terwijl hij den eed aflegt van de konstitutie te zullen handhaven. Natuurlijk maakt deze tegenstelling veel indruk op de beschouwers, maar de politie heeft nog niets kunnen uitdenken om deze wijze van oppositie te keer te gaan.

— De berigten, door den Constitutionnel aangaande de Turksche leening medegedeeld en volgens, welke de Di-

van den 1den Oktober stellig geweigerd, had die be-
nig te ratificeren, worden door het Journal der De-
bats in twijfel getrokken. Het blad beweert, dat den
10den, op het oogenblik dat de pakboot *Lycourgue*
vertrok, welke boot alleen de tijding van den *Constitu-
tionnel* kan medegebragt hebben, nog niets stelligs
aangaande deze belangrijke kwestie beslist was.

— Gisteren hebben wij berigt dat de maire van Li-
sieux openlijk had doen afkondigen dat hij van den
departements-prefekt eene petitie om herstelling van het
Keizerschap had ontvangen, om die aan zijne ingeze-
tenen voor te leggen. Het gedrag zoowel van den pre-
fekt als van den maire bevreemde velen, maar werd
doorgaans verdedigd als strookende met het be-
ginsel van het tegenwoordig gouvernement om openlijk
invloed te oefenen op de wilsuitingen des volks. De
prefekt heeft het echter anders begrepen: hij heeft den
maire wegens de afkondiging gelaakt, daar zij strekken
moest om aan de petitie het karakter van eene eigen-
willige verklaring der bevolking te ontnemen.

— De heer Berryer is te Parijs terug gekomen.
— In het departement van de Ardennen zijn de bergen
reeds met sneeuw bedekt.

— De beruchte abt Vincenzo Gioberti, die in de
gebeurtenissen van 1848 zulk eene belangrijke rol heeft
gespeeld, is dezer dagen te Parijs overleden, ten gevolge
van een aanval van beroerte. Hij had slechts den ouder-
dom van 45 jaren bereikt. Gioberti was president van
den raad en minister van buitenl. zaken in het demo-
kratische kabinet van koning Karel Albert en na den
slag bij Novarra (20 Maart 1849) werd hij als gezant
naar Parijs gezonden.

— De graaf v. Sotomayor, welke onlangs te Bayonne
was gekomen om zich aldaar te vestigen, is in die stad
na eene kortstondige maar hevige ziekte overleden.

ENGELAND.

LONDEN, 26 Okt. De ministeriele *Morning Herald*,
heeft een artikel onder het opschrift „het Keizerrijk
vredesvrede“; het volgende: wij erkennen de geva-
ren, welke eene voor de verbreiding harer begin-
selen strekende republiek in Frankrijk, Europa zoude
bedreigen, doch wij nemen desnoettemin de vre-
delievende betuigingen der tegenwoordige Fransche re-
gering als oprecht gemeend aan, en wij vertrouwen dat
zij met vrucht streven zal naar bevordering van al-
gemeene welvaart in haar eigen land en daarbuiten.

— Heden is aan het bureau van Buitenl. Zaken we-
der een kabinetsraad gehouden, die door al de minis-

— De hertogin van Orleans, vergezeld van
ville zijn van hunne reis naar Lausanne te Bonden te-
ruggekeerd. De hertogin van Orleans, vergezeld van
hare beide zonen en haren geneesheer, heeft Lausanne
verlaten. Zij reist met kleine dagreizen naar Engeland,
waar zij eenigen tijd bij hare schoonmoeder hoopt door
te brengen.

De dagbladen zijn reeds vol van de plegtigheden die
bij de begrafenis des hertogs van Wellington zullen ge-
schiedten. Het is verbazend hoe weder de spekulatie-
geest er op uit is om voordeel te trekken van het ver-
horen van vensters en kamers aan den weg, dien de lijk-
statie volgen zal. Men vraagt zelfs tot 80 voor eene
plaats. Sommigen hebben bovenhuizen of verdiepingen
gehuurd voor 100 en 200 guinjes (£1200 en £2400)
om er partij van te trekken. Anderen hebben houten stel-
lages op hunne huizen laten timmeren.

De tentoonstelling van het lijk des hertogs in
Chelsea-kollegie zal met de meeste pracht plaats heb-
ben. De koningin en prins Albert zullen daarbij in
persoon tegenwoordig zijn. Reeds nu worden door de
verschillende spoorweg-maatschappijen maatregelen be-
raamd, om de diensten voor die plegtigheid op eene
voldoende wijze te regelen.

De leden van het Hooger- en
lagerhuis om alle hoge ambtenaren zijn uitgenodigd,
het lijk van den hertog bij de aankomst te Londen te
ontvangen; de lijkwagen wordt vervoerd naar eene
teekening, welke reeds door de koningin en prins Albert
goedgekeurd is.

Het schijnt thans bepaald te zijn, dat de begrafenis-
plegtigheid op 18 November zal plaats hebben. De lijk-
stoet zal bijgewoond worden door militaire vertegen-
woordigers van Rusland, Oostenrijk, Pruisen, Spanje
en Portugal. De St. Paulskerk zal van binnen schitte-
lijk verlicht en het daglicht geheel nitsgesloten zijn.
In de kerk zijn 100,000 zitplaatsen ingerigt.

De lijkstoet zal, alvorens Charing Cross te passeren,
door St. James park over Constitution Hill, onder den
tunnelpoort, waarop het ruiterstandbeeld des hertogs
staat, en van daar langs Greenpark, Picca-
dilly, en de Mall, te Charing Cross aankomen. Langs
dien weg zijn kamers te verkrijgen, van 300 tot 700

DUITSCHLAND.

KEULEN, 27 Okt. De regering van Neuchatel heeft
besloten dat alle Pruisische werklieden, die zich in dat

kanton bevinden, hetzelfde met den 1 November moeten
verlaten.

— Te Aken, Bonn en Dusseldorf zijn, naar wij ver-
nemen, katholieke kiezers in meerderheid gekozen.

— Te Hörter, waar de bevolking uit 1508 Katho-
lijken, 1966 Protestanten en 106 Joden bestaat, zijn
9 Katholijken en 5 Protestanten tot kiezers voor de
Tweede Kamer verkozen.

— Bijna overal hebben de demokraten zich aan de
verkiezing onttrokken.

— Men schrijft uit Maintz. Terwijl potentaten en mi-
nisters, vereenigingen en notabele personen hunne ver-
mogende tusschenkomst aanwenden ten gunste van de
echtgenooten Madiai, schijnt de zaak van den vrijheer
von der Kettenburg, wiens huisgeestelijke men in
Mecklenburg, wel is waar niet in hechtenis genomen,
maar ten lande uitgebannen heeft, schier vergeten te
worden. Het kan daarom geen kwaad daar van tijd tot
tijd aan te herinneren. Want het geldt hier de kwestie
of de Katholijken in Duitschland al dan niet het regt
van vrije godsdienstoefening bezitten, of dat nog ten
minnen nadeele het axioma zou bestaan: *cujus regio
illius religio*. De Mecklenburgsche regering handelt al-
thans op die wijze.

— Ten gevolge der verhooren in het alhier aanhan-
gig kommunisten-proces is de kandidaat-notaris Bern-
bach in hechtenis genomen.

— Men schrijft uit Frankfort, 25 Okt., dat de baron Li-
onel von Rothschild, chef van het Engelsche huis, zich
aldaar bevindt, en dat men eendaags de komst te gemoet
ziet van James en Salomon von Rothschild uit Parijs en
Anselme von Rothschild uit Weenen. Daar Karel von
Rothschild, chef van het Napelsche huis reeds sedert
lang hier aanwezig is, zullen al de hoofden van het
huis hier vereenigd zijn. Nopens het doel der te houden
konferentien kan men met zekerheid niets zeggen.

— De graaf Thun, voorzitter der bondsvergade-
ring, werd maandag avond te Frankfort verwacht. Daar
al de overige gezanten mede reeds teruggekeerd zijn,
verwacht men, dat de zittingen eersdaags weder her-
vat zullen worden.

— De Wurtembergse gezant heeft zich reeds naar
Weenen op weg begeven, om deel te nemen aan de
konferentien; ook de Badense staat op het punt om
derwaarts te vertrekken.

— Men meldt uit het Nassausche, dat de regering
aan eene Engelsch-Belgische kompagnie, met een Belgisch
generaal aan het hoofd, concessie heeft verleend tot den
aanleg van een spoorweg tusschen Wiesbaden en Deutz,
onder voorwaarde, dat het werk in drie jaren voltooid
zoude zijn. Tot waarborg moet er binnen 25 dagen
20,000 en binnen 25 volgende eene tweede dergelijke
som in de Hertogelijke staatskas worden gedeponeerd,
en het geheele kapitaal, tot den arbeid benodigd,
binnen 3 maanden worden aangewezen. Het station zal
aan dat van den Tanus-spoorweg grenzen. De Staat
waarborgt geen intrest, maar zal zijn grond waar het
noodig is, aan de kompagnie afstaan.

— Men schrijft uit Lucern, dat de verkoop van het
St. Urbanusklooster, benevens 15 juk land tot den prijs
van 200,000 fr. door de regering is goedgekeurd.

— Men schrijft uit Berlijn dat de boekbinder Schütz,
die den graveur Apling in dronkenschap gedood heeft,
door de kamer van beschuldiging van alle vervolging
ontslagen is.

— De aanleg van telegrafische linien in Zwitserland
wordt met ijver onder handen genomen. Op dit oogen-
blik wordt van Geneve tot Rheineck en van Solingen
naar Bazel getelegrafeerd, aan de evenwijdig daarmee
lopende linien wordt in het kanton Neuchatel, in
de Bernsche Jura, vooral in het kanton Lucern met
kracht gewerkt. De linien van Zurich naar Chur en van
St. Gallen naar Chur naderen de voltooiing. Wat de
linien over den St. Gothard, St. Bernard betreft,
zoo vleit men zich met de hoop, dat ook deze weldra
voltooid zullen zijn. Waarschijnlijk kunnen nog voor
den winter al de hoofdstadten in verbinding worden
gebragt. Volgens het officieel posttarief bedragen de kos-
ten voor het afzenden van eene dépêche van 20 woorden
50 centim.; van 50 woorden 1 fr.; van 100 woorden
1 fr. 50 centim.; boven de 100 woorden echter wor-
den geene dépêches aangegaven. De dépêches kunnen
in alle talen opgegeven worden en de geabonneerden
gedienden een rabbat van 25 pCt.

BERLIJN, 27 Okt. Men verzekert dat tusschen Oes-
terrijk en Pruisen onderhandeld wordt over eene toena-
dering ter zake van de handels- en tolkvestie.

— De vermoedelijke moordenaar der gravin v. Schim-
melpennink is den 21 Okt. naar de gevangenis van Gör-
litz gebragt; het is de tuinman Lomnitz.

WEENEN, 22 Okt. Wij hebben hier het befigt ont-
vangen van het afsterven van den Roomsch-Katholijken
Bisschop van Siebenbürgen, Mgr. Nicolaus Kovacs von
Tusnad, die den 15 II., door allen diep betreurd, in
84-jarigen ouderdom, na een 25jarig bestuur van dat
Bisdom, zijne aardsche woonplaats heeft besloten.

— Men schrijft uit Praag, dat Z. Em. de Kardinaal-
Vorst-Aartsbisschop Schwarzenberg van zijne jaarlijksche
bezoekreis in zijn diocees teruggekomen is, doch zich
weldra weder zal verwijderen, om te Weenen de be-
raadslagingen over de kerkelijke aangelegenheden te gaan
voortzetten; die verwijdering zal wellicht tot het einde
des jaars kunnen duren.

— Men verzekert, dat Toskane en de Kerkelijke
Staat zullen toetreden tot het tusschen Oostenrijk, Mo-
dena en Parma gesloten tolverdrag.

— De Pruisische gezant, graaf v. Arnim is uit
Berlijn aangekomen.

— Tusschen Pruisen, Belgie, Frankrijk, Saksen, de
Nederlanden en Oostenrijk is, volgens den *Lloyd*, eene
telegrafische overeenkomst getroffen, waarbij de betrek-
kingen der regeringen en gezanten door middel der
telegrafen geregeld worden. Elke regering zal hare cij-
fertaal hebben, die slechts zij en haar gezant kent.
De kosten der diplomatische koeries zullen hierdoor
bespaard worden.

— De Oostenrijksche regering heeft voor de beide
oorlogsschepen *König Ernst August* en *Groschütz*
von Oldenburg 514,000 Fl. rh. geboden. Dit is
59,000 fl. meer dan de Bonds-kommissaris dezelve ge-
taxeerd had.

— Het plan van den aan te leggen spoorweg van
Treviso naar Tagliamento is door het ministerie van koop-
handel te Weenen goedgekeurd. De werkzaamheden aan
dien weg moeten binnen 20 maanden geëindigd zijn,
zoodat de opening in den loop van 1854 mag te ge-
moet gezien worden.

ITALIE.

De allokutie van Z. H. ter gelegenheid van het in
het laatst der vorige maand gehouden konsistorie wordt
thans door eenige dagbladen medegedeeld. Wij zien uit
deze aanspraak des H. Vaders, dat Z. H. zich met kracht
verheft tegen de handelingen der regering van de Zuid-
Amerikaansche republiek Nieuw-Grenada, welke de Je-
zuïtenorde uit het land gebannen, de regtmacht der
geestelijken afgeschaft en de burgerlijke huwelijken af-
trekking ingevoerd heeft. Omtrent dit laatste punt drukt
de H. Vader zich aldus uit:

„Wij zullen niet spreken van een ander besluit dier
regering, hetwelk de achtbaarheid, de heiligheid en de
oondoorgrondelijkheid van het sakrament des huwelijks
inist, en in diepe onkunde deszelfs aard en oorspron-
kelijke instelling schendt, door, trots het gezag der
Katholieke Kerk, te bepalen dat het huwelijk als eene
burgerlijke overeenkomst wordt beschouwd, de schei-
ding te veroorloven waar zij door de Kerk verboden
is, en de beslissing der het huwelijk betreffende regts-
geschillen aan leken op te dragen. En toch kan het
aan niemand onbekend zijn dat het huwelijk een is van
de zeven door het Evangelie ingestelde sakramenten,
op dat het derhalve ophoudt te bestaan wanneer het van
het karakter van een sakrament ontdaan wordt. Waaruit
volgt dat onder de Christenen de vereeniging van man
en vrouw zonder kerkelijke wijding, al zijn ook de for-
maliteiten der burgerlijke wet in acht genomen, alleen
kan aangemerkt worden als een eerloos samenleven, het-
welk door de Kerk duizendwerf gewraakt is. Ook is het
klaarblijkelijk dat de wijding der echtverbintenis niet
kan worden gesplitst, en dat de regeling van al het
geen het huwelijk betreft, uitsluitend aan de Kerk
toekomt.“

Al die met de regten der Kerk strijdige verordening-
gen van de regering der Zuid-Amerikaansche republiek
worden, gelijk wij reeds vroeger met een woord hebben
aangestipt, door Z. H. den Paus, uit kracht van zijn
apostolisch gezag voor nietig verklaard.

Een dagblad doet opmerken, dat, ofschoon deze fide-
regtstreeks tegen Nieuw-Grenada is gericht, de bedoeling
om ook aan Sardinië eenen wenk te geven, daarin niet
te miskennen is.

De *Armonia* van Turijn bevat over de zending van
Egypte, toevertrouwd aan den ijver der minderbeoelers,
sommige uittreksels uit eenen brief van Mgr. Quasco di
Solero, apostolisch afgeant, die haar bevestigt. Die brief
gewaagt met blijdschap van de rust, die de missiona-
rissen genieten, en die zij aan de bescherming van
den onderkoning van Egypte te danken hebben. Men her-
innert zich, dat die Vorst in het verleden jaar een
miljoen steenen had geschonken om eene kerk te
Cairo te bouwen.

Dit jaar gaf hij hun een huis met een uitgestrekt
land in het dorp Cafer-el-Ziat, gelegen in het midden
van de Delta, om daar eene andere kerk te bouwen en
eene kleine missie te vestigen. De kerk wordt reeds
overigens dat de Franciscanen te Cairo een klooster
hebben opgericht. Steendrukplaten, voorstellende de oude
en nieuwe gedenkstukken van Alexandrie, zijn naar Tu-
riijn gezonden. Men merkt daaronder op de schoone kor-
telings ingewijde katholieke kerk.

Op die wijze, voegt de *Armonia* daarbij, vergeden
de Turken aan de kerk de schade, welke haar allen
dag in sommige katholieke landen wordt toegebracht.

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Boekverkoopster.